

filozof a disident

Daniel Kroupa

„Měl jsem hrůzu z toho, že bych nic nedělal, a na druhé straně, i když bych nic nedělal, tak to přeci nebyla žádná záruka, že člověka nezavřou. Tehdy jsem si řekl, že pokud mám být zavřený, tak chci vědět za co a chci být zavřený právem, a říkal jsem si, že proti tomu režimu je třeba cílevědomě pracovat.“

„Dvacet let se raduji ze svobody a ještě jsem se nenabažil.“

Daniel Kroupa se narodil – řečeno dobovou terminologií – do buržoazní rodiny na konci 40. let. Jeho otci hned po únoru 1948 komunisté znárodnili stěhovací firmu.

Svůj „buržoazní původ“ pocítil Daniel už na základní škole, když při přijímání do Pionýra jako jediný z dvou set dětí shromážděných při slavnostním rituálu nedostal rudý šátek. Postupně začal zjišťovat, že existuje i jiný svět než ten, o kterém se učí ve škole. Když se třeba svého otce zeptal, co je Svobodná Evropa, o níž se doma pořád mluví, odpověď nedostal, zato musel třikrát po sobě opakovat: *„Svobodná Evropa je rozhlasová stanice, kterou můj tatínek rozhodně neposlouchá.“*

Svobodná Evropa hrála nahlas i v Radioklubu Svazarmu, kam ve svých čtrnácti letech Daniel Kroupa přišel. Radioamatéři totiž uměli obejít nedokonalé rušení signálu a Svazarm neboli Svaz pro spolupráci s armádou se stal pro Daniela Kroupu místem, kde se poprvé setkal s otevřenou kritikou vládnoucí strany. Zájem o techniku ho přivedl na střední průmyslovou školu spojové techniky, kam byl i přes svůj původ přijat; v té době začal chodit i na přednášky do Městské knihovny v Praze, kde poznal překladatele a básníka Jana Vladislava a kde také slyšel poprvé mluvit Jana Patočku.

Studia na elektrofakultě nedokončil, našel si zaměstnání v podniku Úklid a přihlásil se k externímu studiu filozofie na filozofické fakultě. Při zkoušce z marxismu v roce 1975 Daniel Kroupa látku odvykládal s tím, že jí ale nevěří. Zkoušku proto neudělal a byl ze školy vyhozen.

Poté, co v lednu 1977 podepsal Chartu, začaly pravidelné výslechy na StB. Jednou při takovém výslechu zalhal a příslušník StB si toho všiml: *„No to je důstojné: vy, filozof, který má žít a zakládat svůj život na pravdě, mi tu lžete jako malý kluk. Kdybyste byl chlap, tak mě pošlete někam. Já si vážím obyčejného dělníka, který řekne: ‚To jsem udělal, za tím stojím,‘ anebo mě pošle do háje.“* Daniel Kroupa mu na to odpověděl: *„Pane kapitáne, to máte pravdu, a odtěďka už vám neřeknu ani jediné slovo.“* Po tomto incidentu pravidelné výslechy ustaly, přesto byl Daniel Kroupa až do 80. let preventivně zatýkán při různých výročích – většinou ale v těch dnech odjel s rodinou někam pryč.

Posmrtní Jana Patočky v roce 1977 Daniel Kroupa založil vlastní filozofický seminář, kterým do listopadu 1989 prošlo asi padesát lidí. V roce 1989 působil ve vedení Občanského fóra a spoluzaložil ODA. Jako poslanec Federálního shromáždění se podílel na přípravě Ústavy ČR. V roce 1996 byl Daniel Kroupa zvolen do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, od roku 1998 působil v Senátu ČR.

Viktor Portel

Foto: Petr Neubert